

A szerencsés olvasó

KÖNYVKRITIKA - KETTEN EGY ÚJ KÖNYVRŐL - LXV. évfolyam, 38. szám, 2021. szeptember 24.

Ketten egy új könyvről – Spiró György: *Mikor szabad ölni?* Magvető Könyvkiadó, Budapest, 2021, 168 oldal, 3299 Ft

Az első esszéből aztán az is kiderül, hogy Spiró nemcsak a születési dátuma miatt szerencsés: „szerencsefia” ugyanis az az ember is, aki sokat betegeskedik gyerekként, feküdni és olvasni kénytelen, így megtanulja elviselni az egyhangúságot, fejlődik a fantáziája, ezzel az indulással pedig szinte elkerülhetetlenül alkotó vagy tudós lesz belőle (esetleg mindkettő). (...) Nincs itt öreges dohogás, semmi bezzegazénidőmben, egyszerű helyzetjelentést kapunk egy nem focizó, tévét nem néző, olvasóvá nevelkedő kisfiúról.

Aki aztán a magyar irodalom egyik leginspiratívabb olvasójává vált, számomra mindenképp (hogy egyéb érdemeit most ne is emlegetsem): ennek a könyvének egyes szövegei is továbbbíródtak bennem azonnal. Az *Olvasni jó* című szöveg fölött azon töprengtem, milyen izgalmas lenne akár egy egész kötetet összeállítani róla, melyik írónk milyen családi könyvtárból indult el: Takáts József egy tanyán felnövekvő kisfiúról, vagyis önmagáról szóló esszéjét tudnám melléteni, a *Könyvek és ifjúság iróniája* címűt, 1999-ből. Az *Albina* című írást olvasva meg azon gondolkodtam, hogy nem kell minden nagy témának regénnyé, minden izgalmas alaknak regényhőssé válni: ez a Kertész Imre első feleségéről szóló esszé ugyan kétségtelenül egy soha létre nem jött mű helyén áll („Többször kértem Imrét, írja meg, de hát őt sem írta meg, mint annyi minden egyebet, amire pedig ő lett volna hivatva.”), mégis jó, hogy ebben a műfajban és épp Spiró írta meg egy különös sorsú, XX. századi asszony történetét.